

Informacja dotycząca zasad gwarantowania depozytów w systemie francuskim

1. Informacje ogólne

Instytucją gwarantowania depozytów we Francji jest Fundusz Gwarantowania Depozytów (po francusku: *Fonds de Garantie des Dépôts*; oficjalne tłumaczenie nazwy na język angielski: *Deposit Guarantee Fund*). Fundusz jest osobą prawną prawa prywatnego. DGF rozpoczął działalność w 1999 roku, na mocy Ustawy o Oszczędnościach i Bezpieczeństwie Finansowym z 25 czerwca 1999 roku. Fundusz pełni dwie podstawowe funkcje: jest instytucją gwarantowania depozytów bankowych oraz papierów wartościowych, a także podejmuje działania pomocowe w stosunku do banków zagrożonych upadłością.

DGF nie prowadzi natomiast działalności analitycznej, w tym nie dokonuje analiz aktualnej sytuacji w bankach, ani też oceny otoczenia makroekonomicznego, w którym one działają. W tym zakresie FGD korzysta ze wsparcia innych instytucji, przede wszystkim banku centralnego i nadzoru nad bankami komercyjnymi.

Fundusz Gwarantowania Depozytów jest członkiem zarówno Europejskiego Forum Gwarantów Depozytów (EFDI), jak i Międzynarodowego Stowarzyszenia Gwarantów Depozytów (IADI).

Obecnie członkami FGD jest 780 instytucji kredytowych zarejestrowanych we Francji oraz w Księstwie Monako. W Funduszu uczestniczy m.in. oddział Banku Polska Kasa Opieki S.A. Uczestnictwo w systemie gwarantowania jest obowiązkowe.

2. Organy decyzyjne

Organami decyzyjnymi FGD są Rada Nadzorcza, złożona z czternastu przedstawicieli należących do systemu gwarantowania depozytów. Cztery miejsca w Radzie zarezerwowane są dla przedstawicieli czterech banków, które mają największy udział w składce na rzecz Funduszu. Pozostałe instytucje bankowe dokonują ze swojego grona wyboru kolejnych dziesięciu członków Rady. Rada zbiera się co najmniej cztery razy do roku.

Rada mianuje trzyosobowy Zarząd Funduszu, przy czym nominacja Prezesa Zarządu wymaga aprobaty Ministra Gospodarki. Mianowanie, jak też odwołanie przez Radę Nadzorczą członków Zarządu FGD wymaga większości $\frac{3}{4}$ oddanych głosów. Zarząd przedstawia Radzie

Nadzorczej kwartalne raporty z działalności FGD wraz z analizą ryzyka utrzymania przez Fundusz płynności.

Kadencja obu organów trwa 4 lata i może być powtórzona.

Przewodniczącym Rady Nadzorczej FGD jest obecnie Pan Michel Lucas, Prezes Banque Federative du Credit Mutuel, natomiast Prezesem Zarządu Pan Charles Cornut.

3. Zakres gwarancji depozytów

Fundusz gwarantuje wkłady na rachunkach w instytucjach kredytowych licencjonowanych w Francji i Księstwie Monako osobom fizycznym i prawnym. Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2009/14/EC, gwarancjami objęte są depozyty wraz z odsetkami wg stanu na dzień zawieszenia działalności banku do maksymalnej, łącznej równowartości 70.000 EUR. Do tej wysokości gwarancje obejmują 100% przedmiotowej kwoty. Gwarancją uzupełniającą mogą być również objęte depozyty w oddziałach banków zagranicznych na podstawie oddzielnej umowy zawartej przez dany oddział z FGD, przy czym łączny poziom gwarancji również nie może przekroczyć równowartości 70.000 EUR. Gwarantowane są zarówno depozyty w euro, jak i w walutach obcych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Rachunki prowadzone w innych walutach są wyłączone z gwarancji. W przypadku wspólnych rachunków dwóch lub więcej osób, każda z nich uprawniona jest do zwrotu środków w wysokości do równowartości 70.000 EUR.

Z uwagi na wysoki maksymalny poziom gwarancji, który obowiązywał we Francji już przed kryzysem finansowym lat 2008-2009, nie wprowadzano w ostatnich latach zmian w tym zakresie.

Wyłączeniu spod gwarancji podlegają depozyty instytucji finansowych oraz firm ubezpieczeniowych, funduszy emerytalnych i towarzystw funduszy wzajemnych. Wyłączone są również depozyty podmiotów prawnych, wchodzących w skład tej samej, co przedmiotowa instytucja kredytowa, grupy przedsiębiorstw. Odmiennie od rozwiązań obowiązujących w Polsce, gwarancją objęte są depozyty skarbu państwa i urzędów administracji rządowej.

Do wypłaty sum gwarantowanych nie są ponadto uprawnieni wyżsi menadżerowie likwidowanego banku i ich krewni, członkowie zarządu i ich krewni, udziałowcy posiadający więcej, niż 5% udziałów w kapitale, a także podmioty kontrolujące jego działalność. Świadczenia nie przysługują również w odniesieniu do środków pochodzących z przestępstw kryminalnych, w tym transakcji związanych z praniem brudnych pieniędzy.

Gwarancje obejmują natomiast papiery wartościowe, w tym certyfikaty depozytowe i weksle. Maksymalna wysokość sumy gwarantowanej wynosi podobnie, jak w przypadku depozytów bankowych 70.000 EUR.

4. Zasady wypłaty środków gwarantowanych

Procedura związana z uruchomieniem wypłaty środków gwarantowanych rozpoczyna się po otrzymaniu przez Zarząd Funduszu pisemnej notyfikacji Francuskiej Komisji Bankowej (*Commission Bancaire*). Ustawa nakłada obowiązek na instytucje kredytowe w stanie upadłości do przekazania w terminach wskazanych przez Fundusz dokumentacji niezbędnej do rozpoczęcia wypłat depozytów.

Po otrzymaniu notyfikacji FGD Fundusz upoważnia wybranego agenta (zwykle jest to bank) do sporządzenia listy deponentów i posiadaczy papierów wartościowych, upoważnionych do otrzymania kwot gwarancji. Do każdego upoważnionego deponenta wysyłane jest następnie listem poleconym zawiadomienie o rozpoczęciu procedury wypłaty środków wraz z podaniem wyliczonej kwoty roszczeń. Klienci niewypłacalnego banku mają wówczas 15 dni na złożenie reklamacji do działającego w imieniu FGD agenta. Fundusz zobowiązany jest do dokonania wypłaty w ciągu dwóch miesięcy od wystawienia notyfikacji, jednak termin ten może w wyjątkowych wypadkach zostać wydłużony przez Komisję Bankową o kolejne dwa dwumiesięczne okresy. W przypadku gwarancji z tytułu papierów wartościowych wypłata realizowana jest w ciągu trzech miesięcy z możliwością wydłużenia tego okresu o dodatkowy kwartał. Wypłata dokonywana jest za pomocą czeku bankowego lub przelewu na wskazany rachunek bieżący. Według dostępnych informacji, w systemie francuskim nie ma określonego terminu, po którym wygasająby roszczenia wobec FGD o wypłatę środków gwarantowanych. Przy wyliczaniu kwoty należnej deponentowi dokonywana jest kompensata należności z zobowiązaniami wobec danej instytucji kredytowej.

Obecnie na ukończeniu są prace parlamentarne nad wdrożeniem do francuskiego porządku prawnego zapisów Dyrektywy 2009/14/EU w odniesieniu do podwyższenia limitu gwarancyjnego do 100.000 EUR i skrócenia maksymalnego terminu wypłaty sum gwarantowanych do 20 dni roboczych. W szczególnych przypadkach, projekt przewiduje możliwość wydłużenia tego okresu o kolejne 10 dni roboczych. FGD przewiduje, iż głosowanie w parlamencie nad zmianą Ustawy o Bankach powinno nastąpić na przełomie trzeciego i czwartego kwartału 2010 r.

W czasie kryzysu finansowego lat 2008-2009 nie zanotowano we Francji upadłości instytucji kredytowych wiążącej się z koniecznością wypłaty środków gwarantowanych.

5. Źródła finansowania i zasoby finansowe FGD

Francuski fundusz gwarantowania depozytów finansowany jest na zasadzie *ex ante*. Wpłaty dokonywane przez instytucje uczestniczące mają postać certyfikatów członkowskich, opłat rocznych przekazywanych bezpośrednio do FGD oraz depozytów gwarancyjnych. Certyfikaty członkowskie wnoszone są przez nowych członków FGD. Ich wartość obliczana jest na podstawie udziału ryzyka danej instytucji w ryzyku generowanym przez wszystkie instytucje członkowskie.

Wysokość opłaty rocznej gotówkowej zależy od kwoty gwarantowanych depozytów w danym banku oraz poziomu ryzyka, do którego wyliczenia stosuje się średnią z kilku mierników: współczynnika wypłacalności, wskaźnika rentowności, relacji różnicy między aktywami i pasywami długoterminowymi do wielkości funduszy własnych oraz stosunku sumy aktywów obciążonych największym ryzykiem do wielkości funduszy własnych danej instytucji. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż oceny poziomu ryzyka i wyliczenia składki rocznej dokonuje nie FGD, a Komisja Bankowa.

Na koniec 2009 roku zakumulowane zasoby finansowe Funduszu gwarantowania depozytów wynosiły 1,8 mld EUR. Łączna suma depozytów złożonych we francuskich bankach wynosiła na koniec 2009 r. ponad 1100 mld EUR. Zdecydowana większość z nich objęta jest gwarancjami, jednak FGD nie dysponuje w tym zakresie danymi liczbowymi. W porównaniu z sumą depozytów, rezerwy finansowe Funduszu są niewielkie i pokrywają zaledwie nieco ponad 0,15% ich łącznej wartości.

Na osobnym rachunku FGD gromadzi środki na ewentualne wypłaty gwarancji związanych z papierami wartościowymi. Fundusz ten, powiększany co roku o składki od uczestniczących instytucji finansowych, dysponuje obecnie kwotą ok. 150 mln EUR. Wysokość wpłat nowych członków oraz składek rocznych obliczana jest na zasadach podobnych do funduszu gwarantowania depozytów.

Ustawa o Oszczędnościach i Bezpieczeństwie Finansowym przewiduje, że w sytuacjach nadzwyczajnych zarówno fundusz gwarantowania depozytów, jak i papierów wartościowych może być zwiększony o dodatkowe wpłaty lub pożyczki od członków FGD.

Zgodnie z zapisami ustawowymi zasoby finansowe Funduszu powinny być inwestowane w co najmniej 80% w dłużne papiery wartościowe o wysokim ratingu, emitowane przez

instytucje finansowe z siedzibą w Paryżu. Pozostałe środki mogą być przeznaczone za zgodą Rady Nadzorczej na zakup innych, bardziej ryzykownych instrumentów finansowych. W praktyce ok. 85% środków inwestowana jest w krótkoterminowe bony skarbowe, ok. 10% w obligacje o terminach zapadalności do dwóch lat, a reszta w akcje spółek francuskich.

6. Inna działalność FGD

Od 1999 r. FGD realizuje działania pomocowe w stosunku do instytucji bankowych zagrożonych utratą wypłacalności. Są one podejmowane jedynie na wniosek francuskiego nadzorca bankowego (Komisji Bankowej). Występują dwa podstawowe rodzaje takich działań: obowiązkowe, narzucane zagrożonej instytucji przez Komisję Bankową, lub realizowane na indywidualny wniosek banku członkowskiego. Fundusz uprawniony jest do udzielania pożyczek zagrożonym instytucjom oraz nabywania od nich wierzytelności i akcji. Po otrzymaniu wniosku od nadzorca, Zarząd Funduszu przygotowuje raport określający warunki i zasady, na których zostanie przeprowadzone wsparcie pomocowe. Po zaopiniowaniu raportu przez nadzorcę bankowego, jest on ostatecznie przyjmowany przez Radę Nadzorczą FGD, która ma prawo odmowy wykorzystania środków Funduszu dla akcji pomocowej. Kryterium, które Rada bierze pod uwagę przy podejmowaniu decyzji jest zasada niższego kosztu, w porównaniu z koniecznością alternatywnej wypłaty środków gwarantowanych. W latach 2007-2009 FGD nie uczestniczył w żadnych działaniach pomocowych, w tym w procesie zakupu przez Skarb Państwa w październiku 2008 r. akcji uprzywilejowanych BNP Paribas i Credit Agricole o wartości ok. 10 mld. EUR.

7. Dane kontaktowe

Deposit Guarantee Fund

4, rue Halévy
75009 Paris
France

Strona internetowa: www.garantiedesdepots.fr

Telefon: 00 33 1 58 18 38 08

Faks: 00 33 1 58 18 38 00

E-mail: contact@garantiedesdepots.fr

8. Syntetyczne porównanie cech polskiego i francuskiego systemu gwarantowania depozytów

	Polski system gwarantowania depozytów	Francuski system gwarantowania depozytów
Realizowane funkcje	Gwarantowanie depozytów oraz działalność pomocowa	Gwarantowanie depozytów
Limity gwarancyjne	50.000 EUR w 100%	70.000 EUR w 100%
Maksymalna wypłata	50.000 EUR	70.000 EUR
Kompensacja z zobowiązaniami	TAK	TAK
Wyłączenia spod gwarancji		
Instytucje finansowe wskazane w art. 4 (5) Dyrektywy 2006/48/WE	TAK	TAK
Firmy ubezpieczeniowe	TAK	TAK
Rząd i administracja centralna	TAK	NIE
Władze samorządowe	NIE	NIE
Banki	TAK	TAK
Fundusze inwestycyjne	TAK	TAK
Fundusze emerytalne	TAK	TAK
Kadra zarządzająca	TAK	TAK
Akcjonariusze banku	TAK	TAK
Bliscy osób odpowiedzialnych	NIE	TAK
Inne przedsiębiorstwa w tej samej grupie	NIE	TAK
Podmioty nieuprawnione do sporządzania uproszczonych sprawozdań finansowych	TAK	NIE
Depozyty nieimienne	TAK	TAK
Depozyty przyjmowane na indywidualnych warunkach, które przyczyniły się do upadłości banku	NIE	TAK
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez bank	TAK	NIE
Depozyty inne, niż w walutach EOG	NIE	TAK
Depozyty związane z praniem pieniędzy	TAK	TAK

Warszawa, 27 kwietnia 2010 r.